

Naming a baby: By whom, after whom and when.

1. בראשית פרק לח פסוק ג-ה

ותהר ותלד בן ויקרא את שמו ער: ותהר עוד ותלד בן ותקרא את שמו אונו: ותסף עוד ותלד בן ותקרא את שמו שלה והיה בכזיב בלדתה אתו:

2. רמב"ן בראשית פרק לח פסוק ה

יש אומרים (הרד"ק, ומהר"ם מרוטנברג) כי היה דרכם שיקרא האב שם הבכור, ותקרא האם שם השני, על כן הראשון ויקרא את שמו, והשני ותקרא, ואמר בשלישי ותקרא, כי יהודה היה בכזיב בלדתה אותו ואינו שם שיקרא לו שם. ואין בזה טעם או ריח.

3. בראשית פרק כט פסוק לד

ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילוח אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי:

4. רש"י בראשית פרק כט פסוק לד

קרא שמו לוי - תמהתי שבכולם כתיב ותקרא, וזה כתב בו קרא,

5. אמת ליעקב פרשת ויצא

ומה שיעקב קרא את שמו של לוי ולא לאה, נראה שמכיון שמצינו שלבן הבכור רוצה ליתן את השם וכו' וביארתי שטעם הדבר הוא דמכיון שהיה נהוג אצלם שהבכור ממלא מקום האב במשפחה וממשיך דרכו, לכן רצה האב לעצב את דמות הבן ע"י קריאת שמו. ולכן מכיון שלוי היה זה הממשיך דרכו של יעקב בעבודת השם וכמשיך הרמב"ם ויעקב אבינו למד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש וכו' עכ"ל לכך היה זה בדוקא יעקב שנתן שמו ולא לאה.

6. שו"ת הרשב"ש ס' רצ"א

שבתו של רבינו יונה היתה נשואה לשלמה בנו של הרמב"ן, וכשנפטר רבינו יונה בעיר טוליטולא היתה בתו מעוברת, וכשילדה בן זכר, והיה להם לקרותו משה, כשם אביו, אמר הרמב"ן: אע"פ שצריך לקרותו על שמי, אני רוצה שיקרא יונה על שם אבי אמו, משום דדרשינן (בקידושין עב:), וזרח השמש ובא השמש, עד שלא שקעה שמשו של זה, זרחה שמשו של זה, וכן היה, דנפק גברא רבה, והיה רב וגדול בישראל.

7. שו"ת יביע אומר חלק ה - יו"ד סימן כא

ולכן הצדק בזה עם הבעל לקרוא את הבן הראשון על שם אביו, כי לו משפט הבכורה, ורק הבן השני יקרא על שם אבי האשה.

8. ספר אוצר הברית

הנהוג המקובל בקהילות אשכנז הוא ששם הבן הראשון שייך לאם של בן השני לאב ושל שלישי לאם וכן הלאה בסירוגין.

9. שו"ת אגרות משה יורה דעה ח"ג סימן קא

הנה בדבר ולד שנעדר שני ימים אחר לידתו ועתה נולד ולד שני לאורך יו"ש = ימים ושנים = וטוענת האם שהזכות שיש לה לפי מנהג העולם שולד הראשון יקראו בשם ממי שרוצה היא ממשפחה הוא על ולד זה והאב טוען שהפסידה זכותה, פשוט לע"ד שהצדק אתה לבד שיותר נוטה שהיה נפל אלא אפילו אם היה ידוע שאינו נפל ומת מאיזה סבה נמי לא הפסידה זכותה, דע"ז ודאי ראייה מימוטו ידחה דבסוכה דף נ"ה ע"א. ועוד נראה לע"ד בנולדו תאומים ומי שיצא ראשון נחלה ונדחה מילתו והשני היה בריא ונימול בזמנו ששם ולד השני שנקרא תחלה הוא השם השייך לה דהזכות הוא על שם הראשון אף שיקראו שם הראשון לולד השני. והנני ידידו מברכו בחנוכה שמח, משה פיינשטיין.

10. בראשית רבה

א. בבראשית רבה (פרשה לו סי' י), א"ר יוסי, הראשונים שהיו מכירים ייחוסיהם היו מוציאים שמם על שם המאורע, אבל אנו שאין אנו מכירים ייחוסינו, אנו מוציאים לשם אבותינו. רשב"ג אומר, הראשונים שהיו משתמשים ברוח הקדש היו מוציאים שמם על שם המאורע, אבל אנו שאין אנו משתמשים ברוח"ק, אנו מוציאים לשם אבותינו. ע"כ.

11. תלמוד בבלי מסכת יומא דף לח עמוד ב

מאי ושם רשעים ירקב? אמר רבי אלעזר: רקביבות תעלה בשמותן, דלא מסקינן בשמייהו.

12. תוספות מסכת יומא דף לח עמוד ב

דלא מסקי בשמייהו - בפרק בתרא דכתובות (דף קד:) גבי שני דייני גזירות אדמון וחנן בן אבישלום גריס ר"ת

Naming a baby: By whom, after whom and when.

אבישולם משום דאמר ר"מ בחלק (סנהדרין דף קג:) אבישולם אין לו חלק לעוה"ב ואשכחן שם אדם אבישולם כדכתיב (אביה) בת אבישולם וכן בפ"ק דשבת (דף יב:) גרסי הלל ושכנא דשבנא רשע היה וי"מ דתרי שבנא הוה כדכתיב בישעיה (כב) לך בוא אל הסוכן הזה אל שבנא אשר על הבית וכתוב בתריה מה לך פה וגו' משמע שהיה רשע וכתוב בתריה ויהי כשמוע המלך חזקיהו ויקרע וגו' עד ואת שבנא הסופר ואת הזקנים מתכסים בשקים אלמא אחר הוא וכיון דאחד היה צדיק מסקינן בשמיה

13. תוס' ישנים יומא ל'ח עמוד ב'

ואית למיד אין אברהם מציל את ישמעאל ואית ליה למימר שלא עשה תשובה, איך קראו לשם צדיק, ייל דישמעאל הקב"ה קראו כן, ומסקינן בשמיה שפיר.

14. תשובות והנהגות חלק א' סימן תר"ו

נשאלתי כמה פעמים בענין קריאת שם לילד על שם הסבא שהם מחללי שבת. אבל אם השם אברהם יעקב וכדומה אף שהסבא מתכוון דשם זה של נכדו הוא על שם אביו שהיה רשע, אבי הן יכול לכוון לאבותינו. אמנם אפשר להוסיף לו עוד שם לברכה.

15. ים של שלמה מסכת גיטין פרק ד סימן לא

ישעיהו, כך נמצא כתוב ישעיהו בכל ספרי מלכים וישעיהו. אכן העולם אין רגילין לקרות לשום אדם ישעיהו, כי אם ישעיה לחוד, ומצאתי בדברי הימים (א', ג', כ"א) ישעיה. ואינו ישעיה הנביא, ואמינא מסתמא לא קראו אחריו, כי ריע מזליה, ובן בנו מנשה קטליה במיתה קשה ומשונה (יבמות מ"ט ע"ב) וקראו הבנים אחר ישעיה של דברי הימים. ואולי כווננו גם כן למעלת הנביא, ושינו בו קצת. ולכן מן הסתם יש לכתוב ישעיה.

16. שו"ת אגרות משה יורה דעה ח"ב סימן ככב

אם יש קפידא לקרא שם תינוק על שם קרוב אחד שמת צעיר כבן כ"ח שנה ט"ו טבת תשכ"ח. מע"כ ידידי הנכבד מהר"ר חיים ברעסלער שליט"א.

אבל לא ידוע במת על מטתו כשלא היה זקן באיזו שנים שייך להחשיב שהוא ריע מזליה דהא שמואל הנביא ושלמה המלך חיו רק נ"ב שנה ורגילין טובא ביותר לקרא בשם שמואל ושלמה, וחזקיהו המלך חיה רק נ"ד שנה וקורין בשמו, וא"כ אפשר שלא נחשב ריע מזליה כלל במת על מטתו אף שהיה עוד צעיר מזה במותו דהשנים שנקצבו להאדם אולי אינו ענין קללה, אלא שליותר לא ראה הקב"ה בו צורך שיהיה בעוה"ז לבד מאלו שמתו לעונש דמיתה וכתר ובני עלי שמפורש בקרא דהוא לעונש משום החטא. אך אלו שמתו קודם שהולידו בנים מסתבר שהוא מצד ריע מזליה לעונש ויש טעם להקפיד שלא לקרא תינוק בשם. ולכן בעובדא זו שאחותו מתה בת כ"ח שנה אם מתה בלא בנים ודאי יש להקפיד שלא לקרא הבת הנולדה לו על שמה, ואם יש לה בנים הוא ספק אם הוא לעונש ויש קפידא או שהוא מצד קצבת השנים וליכא קפידא. ולכן מכיון שלהב"ש איכא פלוגתא דרבוותא דרמ"א סובר שאין להקפיד כלל מצד ריע מזליה רשאי שלא להקפיד כיון שאיכא תרי ספיקי, אבל אם אשתו מקפדת אין לו לבטל דעתה מאחר שעכ"פ יש מקום להקפיד.

אבל נראה דאם ישנה השם במקצת מכפי שנקראה אחותו אין שוב בזה קפידא, דהא כתב היש"ש שם ואולי כיוונו למעלת הנביא ושינו בו קצת, היינו ששם ישעיה שאצלינו הוא על שם הנביא אבל מפני שאירע מזליה שינו קצת לקרא ישעיה ולא ישעיהו. וזה מהני לסלק הקפידא, וכן איתא בחת"ס סימן כ"ח בשם עקיבא שאצלינו הוא על שם ר' עקיבא התנא ומשנים הרבה לכתוב עקיבה בהא אף שבגמ' נכתב עקיבא באלף כי היכי דיהיה שינוי קצת באשר שר"ע נהרג עיי"ש, הרי חזינן דשינוי קצת מסלק הקפידא. ואם הוא שם שאין יכולין לעשות איהו שינוי טוב לקוראה בשני שמות דהוא להוסיף עוד שם על שם האחות, וזה ודאי מועיל לסלק הקפידא. ידידו, משה פיינשטיין

17. שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא - או"ח סימן קיג

ואני לחולשת זכרוני אינני זוכר בשום מקום בש"ס שום תנא או אמורא שהיה נזכר בשני שמות ושניהם שם העצם זולתי אבא שאול ואבא יוסי וגם זה אינו שני שמות כי אבא לדעתי אינו שם העצם רק שם התואר לשון חשיבות. ועיין ברכות ט"ז ע"ב. וכמדומה שלא היו רגילין להקרא בשני שמות ואף במקרא לא היו רגילים כל כך בשני שמות. ועיין פסחים דף קי"ז ע"א ובחולין ס"ה ע"א. אבל בימי התנאים ואמוראים לדעתי לא היו רגילים כלל:

18. שו"ת חתם סופר חלק ד (אה"ע ב) סימן יח

וכן משמע ביש"ש שכי מעשה שהאב רוצה לקרות הבן בשם אביו מאיר והאם רצתה לקרותו בשם אביה יאיר ומזה נולד שם חדש שניאור ר"ל שני מיני אור מאיר ויאיר וקשה ה"ל לקרותו מאיר יאיר אע"כ לא נהגו כן בזמנו עדיין וכן בספר נחלת שבעה העיד ע"ד הפלא שהוא ראה אנשים שהיו נקראים בב' שמות יחד ש"מ דלפנים לא הוה שכיחי

19. ים של שלמה מסכת גיטין פרק ד סימן כו

וגם אני הקטן ידעתי לזקיני הר"ר מנחם ציון היה לו בן, ושם אביו מהר"ר מאיר, ושם חמיו מהר"ר אורי"י, והיו

Naming a baby: By whom, after whom and when.

מחולקים בקריאת הבן, וקראוהו שניאור, כלומר שני אור. מאיר הוא אור. ואורי אור.

20. פאר הדור חלק ד' עמוד ר'

החזו'א היה אומר שאם קוראים לילד ב' שמות המצורפין משני בני אדם הרי זה שם חדש לחלוטין.

21. דעת זקנים מבעלי התוספות

קרא אפרים: על שם אבות, אברהם ויצחק, שנאמר בהם אפר. אברהם, שני ואנכי עפר ואפר, יצחק כאפר על גבי המזבח. דאפרים משמע ב' אפרות.

-